

СТАНОВИЩЕ
ВЛИЯНИЕ НА ГЛОБАЛИЗАЦИЯ ВЪРХУ РАЗВИТИЕТО НА
ТЪРГОВСКОТО ПРАВО

Проф. д-р Маргарита Бъчварова
Икономически университет-Варна

Повече от 20 години Търговският закон представлява основен регулатор на обществените отношения в сферата на търговските отношения.дейност. През този дългогодишен период динамиката в икономиката, свързана с икономическата криза и глобализацията в международните отношения се наложиха като обективни фактори, които влияят и на съвременния етап върху цялостната правна уредба на търговските отношения. Тези обективно съществуващи процеси могат да бъдат научно анализирани и в тяхната проекция в правен аспект, поради съществуващата връзка между икономиката и правото като обществени явления. Като обща констатация е наличието **на трайни тенденции в развитието на правната уредба в търговските отношения, които са израз на обективно действащите икономически процеси.** На тази основа е и научният интерес за тяхното анализиране, както и целта на настоящото изложение.

Като задължителна област за създаване на модерна и съвременна правна уредба е сферата на дружественото право, с оглед на неговата хармонизация с правото на Европейския съюз и отделните национални законодателства. Задължението за хармонизация бе резултат от поетото членство на Република България в Европейския съюз.Във връзка с това е и тенденцията за европеизация на търговското ни право с директивите на ЕС. В правната теория **процесът на европеизация** се разглежда в два аспекта. От една страна се изследва хармонизацията на националното ни законодателство с правото на държавите, членки на ЕС. Вторият аспект е свързан с уеднаквяване (унифициране) на правото чрез създаването на

наднационални дружествени форми. На тази основа в материята на търговското ни дружествено право последователно през годините се извършиха законодателни промени свързани с: публичност на търговците, защита на капитала, учредяване и управление на капиталовите търговски дружества, преобразуване на дружествата, съдържание на годишните финансови отчети, правен режим на клоновете на търговците. Като основна тенденция се запазва изискването за публичност при учредяване на търговеца и оповестяване на данъчния резултат от неговата дейност чрез обявяване на годишните финансови отчети. Независимо от проблема за достоверността на включената в тях информация, оповестяването им е от полза за кредитори, контрагенти и чуждестранни инвеститори. Изискването за публичност се гарантира чрез търговския регистър, като вписаните в него обстоятелства се считат за известни на всяко трето заинтересовано лице. Тенденцията за хармонизиране на търговското ни законодателство силно си проличава в частта за преобразуване на търговските дружества, чиято нормативна уредба изцяло е в съответствие с европейските директиви. Основната цел на законодателя е от една страна да осигури възможност за многообразие на законовите форми за преобразуване с цел реструктуриране на частноправните субекти. От друга страна, нормативната ни уредба се адаптира и към защита интересите на съдружници и акционери, така че преобразуването да не се превърне в механизъм за лишаването им от правото на членство в дружеството или нарушаване на вземанията им.

Като по-съвременна тенденция е ***изграждането на унифицирана правна форма***, чрез която да се осъществява международно търговско общуване по начин, че националните законодателства да не представляват бариера за развиваната от тях дейност. С оглед на посочената цел и като резултат от многогодишни опити се създаде европейското дружество като съвременна форма за международно общуване. Характерно за него е

възможността за свободно преместване на неговото седалище в държава - членка на ЕС без да се прекратява дейността му.

Като основен извод от гореизложеното е, че промените на правната уредба ни в частта относно дружественото ни право са пряко обвързани с процеса на глобализация и членството на РБългария в Европейския съюз.

В частта относно търговските сделки сме свидетели на нормативния процес на конвергенция на двете исторически утвърдени правни системи: системата на общото право и континенталната система. В този аспект е налице проникване на договорни форми от англо-американската практика в държавите, възприели континенталното право. В научните изследвания на съвременния етап все повече се акцентира върху търговското договорно право, построено на правната система на САЩ и Великобритания. Констатира се, че правното сближаване между системата на общото право (common law) и континенталната система се основава на единството в интелектуалното съдържание на правото и може да се превърне в повратна точка на човешката цивилизация чрез създаването на нова правна еднаквост.

В частта за несъстоятелността, измененията на правната ни уредба се свързва с осигуряване на възможността на предприятията да запазят своята платежоспособност и да преодолеят финансовите си затруднения по реда на извънсъдебни производства. В препоръките на Европейската Комисия се посочва, че държавите-членки се поканват да улесняват реструктурирането на предприятия във финансови затруднения на ранен етап, за да се ограничи обявяването им в несъстоятелност. Като една от саниращите мерки е длъжниците да извършват структурни реформи преди да е започнало официално съдебно производство, както и да им се предостави вариант при затруднено финансово положение да поискат мораториум върху плащанията в рамките на определен период от време. В този аспект може да се търси и друга съвременна тенденция за изменение и

усъвършенстване на правната ни уредба, насочена към запазване на икономическата дейност на търговци, които са в състояние да оздравят предприятието си.

В заключение от гореизложеното на съвремения етап се наблюдава тенденция за интернационализация на търговското ни право, като резултат от общия процес на глобализация в икономиката. Относно развитието на националната ни правна уредба от съществено значение са външните фактори, които определят и насоката за конкретните промени в законодателството.